

93243 - مقدار فدیة برای کسی که به سبب پیری یا بیماری روزه نگرفته است

سوال

پدر من کل ماه رمضان را به سبب ناتوانی از روی پیری و بیماری اش روزه نگرفت و سپس قبل از آنکه قضایش را به جای آورد از دنیا رفت. ما به عنوان کفاره‌ی ایشان مبالغی به فقرا دادیم سپس شنیدیم که کفاره جز به صورت غذا دادن صحیح نیست. آیا کفاره‌ی او را دوباره بدهیم؟ و مقدار آن چقدر است؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

اولاً:

جمهور فقها از جمله مالکیان و شافعیان و حنبلیان بر این مذهب هستند که دادن پول به عنوان فدیة روزه صحیح نیست و واجب این است که غذا داده شود، زیرا خداوند متعال فرموده است:

وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ [بقره: ۱۸۴]

(و بر کسانی که [روزه برایشان] طاقت فرسا است، فدیة‌ای است که غذا دادن به بینوایان است).

ابن عباس - رضی الله عنهما - می‌گوید: منظور مرد و زن کهنسالی است که توانایی روزه ندارند پس به جای هر روز به بینوایی غذا می‌دهند به روایت بخاری (۴۵۰۵).

و در فتاویٰ کمیسیون دائمی فتوا (۱۹۸ / ۱۰) آمده است: هرگاه پزشکان تشخیص دادند که بیماری شما که به سبب آن نمی‌توانید روزه بگیرید قابل درمان نیست، باید به جای هر روز به یک بینوا نیم صاع از غذای غالب سرزمینی که در آن زندگی می‌کنید - خرما یا غیر آن - را به جای ماه‌های گذشته [که به سبب بیماری روزه نگرفته‌اید] و آینده بدهید، و اگر به تعداد روزهایی که روزه نگرفته‌اید به یک بینوا غذا دهید نیز کافی است، اما دادن وجه نقد جایز نیست.

بنابراین کهنسال یا بیماری که امیدی به شفایش نیست به جای هر روز به یک بینوا غذا می‌دهد، یعنی نیم صاع خرما یا برنج یا هر غذایی که جزو غذای اصلی آن سرزمین است و نیم صاع تقریباً برابر با یک کیلو و نیم است. مراجعه کنید به فتاویٰ رمضان (۵۴۵).

وی می‌تواند همه‌ی این فدیہ را یک جا در پایان ماه دهد، مثلاً چهل و پنج کیلو برنج را یک جا بدهد، و اگر غذایی فراهم کند و بینوایان را یکجا به آن دعوت کند باز خوب است، به دلیل کاری که انس - رضی الله عنه - انجام دادند.

ثانیا:

اگر شما بنابر قول علمایی که فتوا بر صحیح بودن دادن پول می‌دهند، به جای غذا به فقرا پول داده‌اید لازم نیست که دوباره فدیہ بدهید، اما اگر بنابر رای خودتان [نه علما] چنین کرده‌اید واجب است که دوباره فدیہ دهید و این کار به احتیاط و نیکی برای پدرتان - رحمه الله وغفر له - نزدیک‌تر است.

والله اعلم